

EMRE TAŞ • Eğer Ben Kâbil İsem

EMRE TAŞ 1992 doğumlu. Marmara Üniversitesi Tarih Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli dergilerde öykü, deneme ve makaleler yayımladı. Osmanlı kültür-düşünce tarihi, tarihin tüketimi ve kurgu metinler üzerinde çalışıyor.

İletişim Yayınları 3238 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 575

ISBN-13: 978-975-05-3415-7

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK SEDA Mit

KAPAK GÖRSELİ Midjourney ile tasarlanmıştır

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Celal Galip

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

EMRE TAŞ

Eğer Ben Kâbil İsem

İçindekiler

SÖZE BAŞLAMA FASLI

9

BİRİNCİ FASIL

ZÜLFİKÂR

15

İKİNCİ FASIL

DRAGAN

111

ÜÇÜNCÜ FASIL

MEMİ

145

DÖRDÜNCÜ FASIL

BARAK AHMED EL-FAKİR

169

Kitâb-ı Kardaşkanı
Akıncı Biraderlerin Macerası

“Beşiktaş’ta Hızır Reis yakınında İlyas Çelebi okudu, yarenlerle
dinlemişizdir. Zilkade 1121.”

“Galata’da Yemişçizâde Abdullah Efendi, Kokonos Güllab’ın
kalvesinde kıraat eylemiş, Ondördün Mehmed ve Rikâbcılar
Ağası Selim ve Sirkeci Yusuf hazır bulunmuştur. Sirkeci ile
Ondörtlü hazzetmeyip Selim Ağa şimdiye dek okunanlara
benzememekle tuhaf kitaptır deyip gene de vakti hoş eylediğini
beyan kıldılar. Şevval 1124.”

“Sirkecidir yüz ekşitir muhakkak. Bu eski kitabı otuz dördüncü
orta sofasında Elbasanlı Halil Ağa kıraat eylemektedir. Cümle
yoldaşlarla henüz hazzetmedeyizdir. Ramazan 1129.”

[Mühür: Turnacıbaşı Hasan Ağa vakfı, 1124]

[Mühür: Fakir Sadeddin’in kitaplığından, 1253]

هذا كتاب قرداشقانی
ماجرای افغنی برادرین

غلامه ده بیستون زاده عبد الله
افغنی شمس قلا یارک تهره سینده
ولدت ایشان اول درک عهد درکاجیه
افغنی سلیم و سیرجه بیرونی جا قد
بولنشد سرکجه ایله اول درلو حظ انصیب سلیم افغ
و قش خورشید الیدین بیان قلدر
سیرجه جیدر یوزر اکشمیور محقق
بو اسکی کتاب اونوز دردنجی اورته
صوفیا سنه ایلبامانلو خلیل اغا قراشت
ایلمکده ده جمله یولدا شرایله حظ ایتمه ده یوزر
سیرجه ۱۱۲۹ ه
۲

سلطاننده حضرت رشید
قربنده الیاس چلبی اوتمن
یاران ایله دیکله مشوردر
سیرجه ۱۱۲۹ ه
۱۸

بعشچی زاده
عبدالله افغنی

۱۱۲۹ ه
۲

[Elyazmasının ilk sayfası]

SÖZE BAŞLAMA FASLI

I

Kapımıza Gelen Garip Soru

Güzelliğiyle parmak ısırta elçisinin kanına girileceği gün, Ruben namındaki kardeşine acıma duygusunu yükleyerek yalvacını öldürtmeyip kuyuya koyduran; Musa'ya "biraderine kıydın" dediklerinde Harun'u mezarından kaldırıp kardeşini doğrulatan; kara bahtlı Kâbil'e kara tüylü karga ile kanlı kardeşini gömmesini belletip yüreğine pişmanlığı salan Tanrı azze ve celleye hamdüsenalar olsun. O ki bir ananın karnında nice kullarının vücut bulup karındaş adıyla anılmalarını mümkün kılmıştır. Ne doğurana vardır ne bir eşi ne evladı vardır ne kardeşi.

Bu fakir ve hakir kul, Tuna suyunun kible yanındaki Bidinçe kazasında, güçsüz omuzlarıma hörgüç olmuş kadınlık vazifesiyle, ipipullah sivri külah, durup oturmakta idim. Bıyığı yeni terlemiş şeytan sofusu kâtip bozuntusu İsmail Efendi ile alım-satım evrakı tanzim ediyor, kaçkın kul ve cariyeleleri sicile geçiriyor, çarşı pazar gezinip tartıda hile eden-

leri, kalemi hokkada kılıcı kında görmeden genç kızlara zina isnat eden kendini bilmezleri, neüzübillah birbirinin ağzına, dinine ve ırzına sövenleri, Eflak bıçağıyla güçsüzü dövenleri yargılıyor, hükümlerini kılıç ehline teslim edip fırsat buldukça zayıf ve hasta bacaklarını Bidinçe gölünün şifalı suyunda kara sülüklere emdiriyordum. Eski eza ve cefalardan arınmış, biraz bıkkınca da olsa hayata yeniden sarılmış gibiydim. Nereden çıktıysa bir fetva suali geldi kucağıma konuverdi. İsmail kapıya mıhlanmış halde görmüşmüş, alıp getirmiş. Her kapıda gördüğünü içeri almasana ay oğul! Karadonlu Kel Müftü ne iş görür? Fetva soran ona sorsun, o yazarsa tavsiye, ben yazarsam hüküm olur! Ama anlayış ne arar bu âlem halkında? Kalkıp vardık, kandil yakıp, gözlüğü burun ucuna getirip okuduk:

Sual

“Bu mesele beyanında cevap ne veçhiledir ki: Zeyd, merhum pa-dışahlardan birinin kanununa istinaden, –ki o kanun sizin çok iyi bildiğiniz yasadır, evladımdan her kimesne ki saltanat müyes-ser ola kardaşların nizam-ı âlem için katletmek münasıptır, ulemanın çoğu cevaz vermiştir şeklindedir– kardaşı Amr’ı katletse münasip midir? Öyle ki bu Amr dediğim âlemin bir küçüğü olan hanemizin nizamına düşman bir nesebi meçhul ola.”

Tövbe haşa ya Rabbe’l-âlemin! Can başıma sıçradı, üç gün üç gece bir yudum su ile bir lokma ekmek kursağımdan aşağı varmadı. Bütün rahatım kaçtı, huzur denen tozdan avcumda kalan bir zerre, bu münasebetsizin üfrüğüyle uçup gitti.

“Bu fetvayı kim sordu?” diye sual ettim İsmail’e.

“Kapıda buldum efendi, sahibi yok,” dedi.

“İmam olsan yılda yetmiş pare çocuğun olur, böyle her kapıya konamı almakla!” deyip azarladım. Ama onun suçu ne

ola? Mesele, kâğıdı yazanın beni muhakkak tanıyor ama benim onu hiç tanımıyor oluşumda. Fakir, yıllar evvel pek tanıyan bilen olmaz diyerek bu şehre gelip konmuş ve padişah hükmü ile şifalı su kenarına postumu serip kalkmamacasına oturmuştum. “Ya şimdi nidersin Barak Ahmed?” diye kendime sordum. Hak Teala bana ne edeceğimi ertesi yılın güzü malum eyledi. Bir nice yola, bela ve müşkülata katlandık-tan sonra o suali yazan, kaderin işine bakın ki, Tuna balıkçıları-nın ağlarına yakalanmış halde elime girdi. Onun kardeşiyle ve hasmı olan bir başka adamın tomarlarıyla birlikte. Her şeyi iğneden ipliğe anlattılar, anlattıkça yüklerinden boşandılar. Mengenesiz, kerpetensiz, çekiçsiz; dişleri ve tırnakları sökül-medem, mafsalları kırılmadan. Anlattılar çünkü yürekte gizli dile gelmez kimi şey, mahşerde Tanrı ile konuşmaya bırakılmıştır. Ama biri Hazret-i Rahman adına o mahkemeyi arzın üzerinde kurunca, gönüldeki dikenleri ayıklamak için kullar razı gelir divana, hatta bazen ipe, kazığa ve boyunduruğa.

Fetva mektubunun sahibine duyduğum öfke sonradan yerini büyük elemlere bıraktı. Gökten yağanı yer kabul etmez mi? Başa gelen çekilir elbet. Hasbinallahü ve nime'l-vekil.

II

Ali Bey'in Göçtüğüdür

Bu yoksul, bela kervanına hancı olmuşuz. Babadan dostum, ahiret karındaşım, uzundur cemalini göremediğim Sevin-dik oğlu Ali Bey, damadım Gedik İsa Bey'i katledip kendisi-ni gâvur serhaddi Budin'in önüne atmış, kapıyı tokmaklayıp “Cümlenizi katlederim kâfirler,” diye ünlerken tepeden yağ-dırma edilen oklarla tatlı canı sahibine teslim kılmış. Cina-yet acısını şehadet şerbetiyle gidermeye çalışmış. Onunla ev-vela Babadağı'ndan, dededen babadan tanış idik. Sonra atası

Sevindik Bey, Bidinçe ucunda kendi adıyla anılan köyü açtı ve orayı gazaya hudut eyledi. Bunlar orta kol akıncı hanelerindendir, yarar yaman erenlerdir.

Kızım, kerimem, gözümün nuru Aynışah'ım, kirpiği yaşlı kaldı, saçına başına toprak çaldı, yüzünü gözünü yırttı, kara donlar giyiniş kırk günü aşığında bile üstünden soyunmadı. Bana "O cenazeye varırsan sana bir daha ata demem!" diye gönül koydu. Amma velakin bu göçen kişi benim için herhangi bir Tanrı kişisi değil. Bir can, hatta dokuz can borçlu olduğum bu adama minnetimi göstermek imkânı kalmamıştı, bari ahret atına binmiş gidiyorken uğurlar ola diyeydim. İs rengi kaftanımı eğnime vurundum, talihsiz başıma ak destar sarındım, kara şalvar kara donlar giyindim, atımı eyerledim, yancığuma bir tutam kaşkavalı azık edip, haydi bismillah çevirip yola çıktım.

Bidinçe kazasından Sevindik köyüne at ile kuşluktan ikindiye varırsınız. Ben de öylece vardım. Arada Kamburlu Dağlar vardır, kışın çoğun karlı olur, emaresi kalır yaza dek. Burayı aştı mı gerisi elif çekmek kadar kolaydır, yular ırgalanmaz. Amma elifin hecesi var gündüzün gecesi var demişler.

Vardığımda, aile dışında cenazeye, birkaç dostu katılmış gördüm. Koca gazi cenazesinde bir küçük topluluk, hey kara baht! Onların dışında sadece, nerden duydularsa cenaze aşına gelmiş rahmetçiler vardı, torbalarını yağlı ekmek ile doldurmakla meşguldüler.

Ali Bey'i vücudundaki oklar, paralanmış kalkanı ve örgülü zırhıyla kuyuya koydular, yıkamadan. Bu kez gerçekten ölmüş, şehadet saymışlar hem de. Hak kabul etsin, ya şehittir cennet-i âlâya varır ya öz canına ve damadıma kıymış kanlı katildir, layığını Tanrı versin. Gedik merhumun namazı dahi yeni kılındı ve Allah kalpleri bilendir ya, kızımın gözünden dökülen yaş olmasa, güveyimin kanı aktı diye pek ırgalanmazdım.

Daha imam “El-fatiha” dememişti ki Ali Bey’in evvelce görmediğim iki oğlu ortalığı birbirine kattı.

“Kapı gibi babam armağan diye verdiğin o adi kalkan yüzünden canından oldu, kalkan değil mukavva, pare pare olmuş yedi ok atmayla!” diye haykırdı büyük oğlan.

Yarı yaş küçüğü, “Kara günde üstüme varma, bir lahza irak dur, huzur kıl bir an!” dedi, sesi kemane yayı misal titredi. Ziyadesiyle yakın varan ağabeyini el ayasıyla itti.

Büyük, küçüğün yakasına yapıştı, “Sana değil huzur, bir abdest kılarım ki...” dedi, “bir daha da nah bozulur!” İtişip kakışirlarken henüz üzeri örtülmemiş zavallı babalarının kabirdeki bedenleri üzerine yıkıldılar, kan üstüne kanlar kıldılar. Kederli halktan derin bir “ah” yükseldi.

Koşup vardım, ahaliyi yarıp, “Ey ahiler!” dedim. Dövüşü koyup baktılar. “Şu halinize yazık hay! Ali Bey oğlanlarıdır.” Nasıl bir iş ettiklerini azıcık anlayıp toparlandılar. Belki benim gibi cenazenin ikinci sıcağında kokmaya başladığımı yakından duydular ve eğlenmeye mahal yoktu bildiler. El uzattım, küçüğü aldım. Büyüğü çıkmadan babasının kanlı yüzünü öptü, kendi çıktı, ağzında kalan kararmış kanı sileyim derken yüzüne gözüne bulaştırdı. Yel gibi esti, sel gibi aktı, kum gibi savruldu, evinin yolunu tuttu.

Küçüğe baktım, babasının mezarı başına çökmüş utançla ağlıyor, omzuna uzanan tanıdık ellerde teselli arıyordu. Amcaları Sevindik oğlu Koparan Bey, yücelerden kopan kayalar gibi peşine düştü gidenin, balta kesmez bıyıklarının arkasından “Hay Zülfü oğlan!” diye bağırды. “Atana bir pare toprak ataydın?”

Yiğit eslemedi. Anası, Ali’nin karısı Miru Hatun da oradaydı. Yüzündeki kara kâfir yaşmağından gözlerini ve hislerini seçmek güçtü. Ama bilirim ki tülbent olmasa dahi güç olurdu bu iş: Zira ağlamaz gülmez, şaşırmaz ürkmezdi.

Koparan Bey kadına, “Oldu olacak kırıldı nacak,” dedi.

“Bugün yasımız var ise yarın düğünümüz olur, kardaşımın ehlini darda komam evelallah.”

Deminki küçük kardeş başını hüzün kuyusundan kaldırıp amcasının söylediklerine bir an kulak dikti. Zeliha Hatun –ki Koparan Bey hatunudur– elindeki bir kâse kıyılmış soğanı Miru’nun yüz örtüsünden içeri verip fısıf fısıf, “Bir damla yaş kıl, ayıp ve günahtır,” diyordu. Miru Hatun çekip gitti, Zülfü oğlanın ardı sıra. Gerisinden kara kâfir donunda bir başka hatun yürüdü, iki kişiyle. Sofiya Hatun derler imiş, Tuna ötesinden bacısının acısını duyunca varıp gelmiş çok belaya katlanıp.

Koparan, “Bu karı da nerden geldi,” dedi oğlu Boğa’ya. “Kimdir nedir bir...”

Derken, “El-faaatiha!” denildi, herkes ve her şey sustu. Yalnız Ali Bey’in zırhı üstüne düşen toprak ve çakılın şakırtısı kaldı.

İbadet esnasında şeytan –lanetullahi aleyh– insanın aklına türlü oyun getirir derler. Rahmani’r-rahim demeye kalmadan iblis aklıma girdi. Zülfü oğlan kardeşine “sana bir abdest veririm ki” demişti, “bir daha bozulmaz” hem de. Bozulmaz abdeste gasil demezler mi ey Barak! Önceki güzün o meşum fetvayı soran, “kardeşimi öldürürüm Sultan Mehmed kanunu için, münasip mi?” diyen, ha şu zirzop belhop Zülfü oğlan değil midir? Allah aşkına şunu bir ele getireyim ve sualin cevabı ne imiş belleteyim.

“Amiiin.”